

**Convenció sobre els
Drets del Nen**

Distr.
GENERAL

CRC/C/OPSC/ESP/CO/1
17 d'octubre de 2007

CATALÀ
Original: ESPANYOL

COMITÈ DELS DRETS DEL NEN
46è període de sessions

**EXAMEN DELS INFORMES PRESENTATS PELS ESTATS PARTS D'ACORD
AMB EL PARÀGRAF 1 DE L'ARTICLE 12 DEL PROTOCOL FACULTATIU
DE LA CONVENCIÓ SOBRE ELS DRETS DEL NEN RELATIU A LA VENDA
DE NENS, LA PROSTITUCIÓ INFANTIL I LA UTILITZACIÓ DE NENS EN
LA PORNOGRAFIA**

Observacions finals

ESPANYA

1. El Comitè va examinar l'informe inicial d'Espanya (CRC/OPSC/ESP/1) en la seva 1.277a sessió (veure CRC/C/SR.1277), celebrada l'1 d'octubre de 2007, i en la seva 1.284a sessió, celebrada el 5 d'octubre de 2007, i va aprovar les observacions finals següents.

A. Introducció

2. El Comitè acull amb beneplàcit la presentació de l'informe inicial de l'Estat Part, encara que en lamenta la demora. El Comitè reconeix el diàleg constructiu entaulat amb una delegació multisectorial d'alt nivell.

3. El Comitè recorda a l'Estat Part que aquestes observacions finals s'haurien de llegir conjuntament amb les seves observacions finals anteriors aprovades en relació amb el segon informe periòdic de l'Estat Part el 4 de juny de 2002 (CRC/C/15/Add.185) i amb les observacions finals aprovades en relació amb l'informe inicial presentat d'acord amb el Protocol Facultatiu relatiu a la participació de nens en els conflictes armats (CRC/C/OPAC/ESP/CO/1) el 5 d'octubre de 2007.

I. DIRECTRIUS GENERALS

A. Aspectes positius

4. El Comitè observa amb reconeixement:
 - a) Que els tractats internacionals de drets humans formen part de la legislació nacional i puguin ser aplicats pels tribunals nacionals;
 - b) Que s'hagi esmenat el Codi Penal de 2004 amb la inclusió de disposicions sobre la prohibició de la utilització de nens en la pornografia;
 - c) Que s'hagi aprovat un Pla d'Acció Nacional contra l'explotació sexual de la infància per al període 2001-2005 i que s'hagi decidit ampliar-lo amb l'aprovació d'un segon Pla d'Acció Nacional per al període 2006-2009.
5. El Comitè encomia, així mateix, l'adhesió de l'Estat Part a instruments internacionals relacionats amb el Protocol Facultatiu o la seva ratificació d'aquests instruments, a saber:
 - a) El Conveni de l'OIT sobre les pitjors formes de treball infantil de 1999 (Conveni núm. 182), el 2 d'abril de 2001;
 - b) El Protocol per prevenir, reprimir i sancionar el tràfic de persones, especialment dones i nens, que complementa la Convenció de les Nacions Unides contra la Delinqüència Organitzada Transnacional, l'1 de març de 2002;
 - c) El Protocol Facultatiu de la Convenció sobre els Drets del Nen relatiu a la participació de nens en els conflictes armats, el 8 de març de 2002.

B. Principis generals relatius a la Convenció sobre els Drets del Nen (articles 2, 3, 6 i 12)

6. Preocupa al Comitè que no s'hagi tingut en compte en prou mesura els principis generals de la Convenció sobre els Drets del Nen en formular i aplicar les mesures adoptades per l'Estat Part en virtut del Protocol Facultatiu de la Convenció relatiu a la venda de nens, la prostitució infantil i la utilització de nens en la pornografia. En particular, preocupa al Comitè que no s'atorgui la consideració adequada a la no-discriminació contra nens estrangers no acompanyats que han estat víctimes del tràfic.
7. **El Comitè recomana que els principis generals de la Convenció sobre els Drets del Nen, en particular el dret del nen a la no-discriminació, s'incloguin en totes les mesures de l'Estat Part encaminades a aplicar les disposicions del Protocol Facultatiu sobre la venda de nens, la prostitució infantil i la utilització de nens en la pornografia, incloses les actuacions judicials o administratives.**

II. DADES

8. El Comitè pren nota de la intenció de l'Estat Part d'establir una base de dades central per documentar les violacions incloses en el Protocol Facultatiu. Tanmateix, li preocupa la falta actual de dades desglossades per edat, sexe, grup minoritari i origen en relació amb la prevalença de la venda i el tràfic de nens, la prostitució infantil i la utilització de nens en la pornografia.

9. El Comitè recomana que l'Estat Part estableixi una base de dades central per registrar les violacions i assegurar que les dades relatives als àmbits inclosos en el Protocol Facultatiu, desglossades, entre altres factors, per edat, sexe, grup minoritari i origen, es reunixin i analitzin sistemàticament, ja que constitueixen instruments indispensables per avaluar l'execució de les polítiques.

III. MESURES GENERALS D'APLICACIÓ

Coordinació i avaluació de l'aplicació del Protocol Facultatiu

10. El Comitè acull amb beneplàcit l'establiment de l'Observatori dels Drets del Nen, observatori intersectorial del respecte dels drets dels nens integrat per autoritats nacionals i regionals i organitzacions no governamentals (ONG), per a la coordinació de polítiques. Tanmateix, indica que continua sent insuficient la cooperació entre l'administració central i les comunitats autònomes.

11. El Comitè encoratja l'Estat Part a prosseguir i a reforçar la tasca de l'Observatori dels Drets del Nen i a millorar la cooperació entre l'administració central i les comunitats autònomes per tal d'assegurar que totes les regions autònomes compleixin completament el Protocol Facultatiu.

Pla d'Acció Nacional

12. El Comitè acull amb beneplàcit l'elaboració i avaluació del primer Pla d'Acció Nacional contra l'explotació sexual comercial, així com l'aprovació d'un segon Pla d'Acció Nacional per al període 2006-2009. Tanmateix, li preocupa que el pla no abasti tots els àmbits del Protocol Facultatiu, no compti amb prou recursos per a la seva execució i s'hagi distribuït desigualment entre les parts interessades, com les autoritats locals de les regions autònomes i els professionals que treballen amb i pels nens.

13. El Comitè recomana que l'Estat Part reforci l'aplicació del segon Pla d'Acció Nacional contra l'explotació sexual comercial de la infància abordant tots els àmbits del Protocol Facultatiu i assegurant que en la seva execució es disposi de prou recursos i hi hagi un alt grau de participació de la societat civil i els nens en les activitats del pla, així com en la seva avaluació. El Comitè recomana, així mateix, que l'Estat Part millori i amplii els seus esforços per difondre el pla entre els interessats, en particular les autoritats locals de les comunitats autònomes i els professionals que treballen amb i pels nens.

Difusió i capacitació

14. El Comitè observa amb reconeixement que l'Estat Part ha portat a terme activitats i iniciatives de capacitació i conscienciació col·laborant amb ONG en relació amb les disposicions del Protocol Facultatiu, però li preocupa el fet que la incidència creixent de l'explotació sexual comercial de la infància posa de manifest la necessitat d'una conscienciació més gran amb finalitats de prevenció i una capacitació adequada dels professionals.

15. El Comitè recomana que l'Estat Part prossegueixi i reforci l'educació i la capacitació, de forma sistemàtica i sensible al gènere, sobre les disposicions del Protocol Facultatiu en tots els grups de professionals que treballen amb nens víctimes dels abusos inclosos en el Protocol.

16. El Comitè recomana, així mateix, que l'Estat Part:

- a) **Doni a conèixer àmpliament les disposicions del Protocol Facultatiu, en particular als nens, les seves famílies i comunitats, entre altres coses, mitjançant els programes d'ensenyament i les campanyes de sensibilització a llarg termini;**
- b) **Promogui, d'acord amb el paràgraf 2 de l'article 9 del Protocol, la sensibilització del públic en general, inclosos els nens, mitjançant la informació per tots els mitjans apropiats i l'educació i la capacitació sobre les mesures preventives i els efectes perjudicials dels delictes als quals es fa referència en el Protocol, entre altres formes animant la comunitat i, en particular, els nens i els nens víctimes a participar en aquest tipus de programes d'informació, educació i capacitació;**
- c) **Continuï cooperant amb les organitzacions de la societat civil i els mitjans de difusió i donant suport a les seves activitats de conscienciació i capacitació relacionades amb les qüestions en què se centra el Protocol.**

Assignació de recursos

17. Preocupa al Comitè que s'hagi assignat recursos insuficients a l'execució del Pla d'Acció Nacional contra l'explotació sexual comercial de la infància i a l'assistència jurídica i física i a les mesures de recuperació psicològica de les víctimes.

18. El Comitè encoratja l'Estat Part a intensificar els seus esforços per proporcionar assignacions pressupostàries suficients per a la coordinació, prevenció, promoció, protecció, atenció, investigació i repressió en relació amb els actes inclosos en el Protocol Facultatiu, fins i tot assignant recursos humans i financers per executar els programes relatius a les seves disposicions, en particular el Pla d'Acció Nacional contra l'explotació sexual comercial de la infància. Així mateix, el Comitè recomana que l'Estat Part assigni prou recursos a les autoritats competents i per conducte de les ONG i de la societat civil per a l'assistència jurídica i física i la recuperació psicològica de les víctimes.

IV. PREVENCIÓ DE LA VENDA DE NENS, LA PROSTITUCIÓ INFANTIL I LA UTILITZACIÓ DE NENS EN LA PORNOGRAFIA (ARTICLE 9, PARÀGRAFS 1 I 2)

Mesures adoptades per prevenir els delictes als quals es fa referència en el Protocol Facultatiu

19. El Comitè acull amb beneplàcit les iniciatives encaminades a l'acció preventiva, com la introducció de mesures per denunciar la utilització de nens en la pornografia a Internet, encara que lamenta que la documentació i la investigació no aprofundeixin en les causes fonamentals, la naturalesa i l'abast de l'explotació sexual dels nens, inclosa la seva prostitució i utilització en la pornografia.

20. El Comitè recomana que l'Estat Part assigni recursos pressupostaris a les mesures preventives que s'han d'aplicar en col·laboració amb UNICEF, l'OIT/IPEC, les ONG i les organitzacions de la societat civil. Així mateix, el Comitè encoratja l'Estat Part a reunir documentació addicional i a portar a terme investigacions més sensibles al gènere sobre la naturalesa i l'abast de l'explotació sexual comercial de la infància, inclosa la seva prostitució i utilització en la pornografia, per determinar les causes fonamentals dels problemes, la seva magnitud i les mesures de prevenció.

21. El Comitè acull amb beneplàcit les considerables iniciatives adoptades per l'Estat Part per impedir el turisme sexual, inclòs el reconeixement oficial del Codi de Conducta elaborat per l'Organització Mundial del Turisme sobre la protecció dels nens contra l'explotació sexual en els viatges i en el turisme. Tanmateix, el Comitè observa que la indústria del turisme, així com el públic en general, han de prendre més consciència d'aquest problema.

22. El Comitè recomana que l'Estat Part adopti noves mesures per impedir el turisme sexual, en particular mitjançant l'assignació de fons addicionals a aquest efecte a l'autoritat nacional de turisme. L'Estat Part també hauria de, per conducte de les autoritats competents, reforçar la cooperació amb la indústria del turisme, les ONG i les organitzacions de la societat civil per promoure el turisme responsable mitjançant la difusió del Codi de Conducta entre els empleats de la indústria del turisme i la realització de campanyes de conscienciació adreçades expressament als turistes.

23. Preocupa al Comitè que l'edat relativament baixa per al consentiment sexual, els 13 anys d'edat, faci els nens més vulnerables a l'explotació sexual.

24. El Comitè recomana que l'Estat Part consideri la possibilitat d'elevat l'edat de consentiment sexual per oferir una protecció més gran contra els delictes inclosos en el Protocol Facultatiu.

V. PROHIBICIÓ DE LA VENDA DE NENS, LA PROSTITUCIÓ INFANTIL I LA UTILITZACIÓ DE NENS EN LA PORNOGRAFIA I ASSUMPTES CONNEXOS (ARTICLE 3, PARÀGRAFS 2 I 3 DE L'ARTICLE 4 I ARTICLES 5 A 7)

Lleis i reglamentacions penals vigents

25. El Comitè acull amb beneplàcit les esmenes introduïdes en el Codi Penal el 2004 per les quals es van incloure disposicions sobre la prohibició de la utilització de nens en la pornografia, inclosa la possessió d'aquest material. El Comitè lamenta que encara no s'hagin incorporat completament en el Codi Penal algunes disposicions de l'article 3 del Protocol, en particular les relatives al tràfic i la venda de nens, així com una definició de la utilització de nens en la pornografia. El Comitè ha pres nota de la informació proporcionada per la delegació sobre el fet que el Parlament estudia un projecte ampli de reforma legal.

26. El Comitè recomana que l'Estat Part agiliti la tramitació del projecte de reforma legal i ajusti plenament el seu Codi Penal als articles 2 i 3 del Protocol Facultatiu, incloses les disposicions sobre la remuneració i la inducció indeguda per obtenir el consentiment (apartat a) de l'article 2 i incís ii) de l'apartat a) del paràgraf 1 de l'article 3). Així mateix, el Comitè recomana que l'Estat Part adopti les mesures necessàries per definir i penalitzar adequadament el tràfic de persones de conformitat amb el Protocol per prevenir, reprimir i sancionar el tràfic de persones, especialment dones i nens, que complementa la Convenció de les Nacions Unides contra la Delinqüència Transnacional Organitzada. Per acabar, el Comitè recomana que l'Estat Part consideri la possibilitat de ratificar el Conveni per a l'Acció contra el tràfic d'éssers humans (2005) i la Convenció sobre la Ciberdelinqüència (2001) del Consell d'Europa o adherir-s'hi.

Enjudiciaments

27. El Comitè pren nota dels esforços realitzats en l'Estat Part per investigar casos i enjudiciar els responsables del delictes d'utilització de nens en la pornografia, però li preocupa que es dediquin recursos insuficients a la investigació de la prostitució infantil i de la venda de nens.

28. En vista de l'elevada incidència de la utilització de nens en la pornografia a Espanya, el Comitè recomana que l'Estat Part redobli els seus esforços per investigar i enjudiciar els responsables d'aquests delictes i assigni més recursos per detectar i investigar els delictes de prostitució infantil i venda de nens.

Jurisdicció

29. El Comitè acull amb beneplàcit l'afirmació de l'Estat Part que els delictes inclosos en el Protocol Facultatiu estan subjectes a jurisdicció extraterritorial i al principi de justícia universal i, en particular, que l'enjudiciament no depèn del fet que el responsable del delictes sigui espanyol o resideixi a Espanya o que l'acte estigui tipificat com a delictes en l'Estat en què es va cometre. Tanmateix, el Comitè lamenta la falta d'informació relativa als casos en relació amb els quals l'Estat Part ha fet efectiva la seva jurisdicció.

30. El Comitè recomana que l'Estat Part adopti totes les mesures pràctiques necessàries per fer efectiva la seva jurisdicció sobre els delictes segons el que es preveu en l'article 4 del Protocol Facultatiu.

Extradició

31. El Comitè lamenta que per a l'extradició els actes hagin de ser considerats delictes en les legislacions d'ambdós països.

32. El Comitè recomana que l'Estat Part asseguri que en la legislació nacional no existeixi la doble tipificació penal amb finalitats d'extradició per a l'enjudiciament de responsables de delictes comesos a l'estranger.

VI. PROTECCIÓ DELS DRETS DELS NENS VÍCTIMES (ARTICLES 8 I 9, PARÀGRAFS 3 I 4)

Mesures adoptades per protegir els drets i els interessos dels nens víctimes de delictes prohibits en el Protocol Facultatiu

33. Preocupa al Comitè que hi hagi delictes inclosos en el Protocol Facultatiu que no es detecten i les víctimes dels quals no s'identifiquen. Lamenta, així mateix, la insuficiència de les mesures interdisciplinàries de reinserció social i recuperació física i psicosocial dels nens víctimes.

34. El Comitè recomana que l'Estat Part:

- a) **Adopti totes les mesures necessàries per assegurar que els nens víctimes i testimonis de qualsevol delictes inclòs en el Protocol Facultatiu siguin protegits en totes les etapes del procés penal de conformitat amb l'article 8 del Protocol Facultatiu;**
- b) **Assigni prou recursos financers i humans a les autoritats competents per tal de millorar la representació lletrada dels nens víctimes;**
- c) **Doni suport perquè s'estableixi una línia telefònica directa gratuïta a la qual puguin accedir els nens;**
- d) **Garanteixi que tots els nens víctimes dels delictes inclosos en el Protocol Facultatiu tinguin accés a procediments adequats per obtenir, sense discriminació de les persones legalment responsables, reparació pels danys patits, de conformitat amb el paràgraf 4 de l'article 9 del Protocol Facultatiu;**
- e) **Asseguri que es reservin recursos per reforçar la reintegració social i les mesures de recuperació física i psicosocial de conformitat amb el paràgraf 3 de l'article 9 del Protocol Facultatiu, en particular proporcionant assistència interdisciplinària als nens víctimes;**

- f) **Presumeixi, en cas de dubte, que les víctimes més joves d'explotació sexual són nens i no adults;**
- g) **Asseguri que els interessos superiors del nen siguin una consideració primordial i també es tinguin en compte davant de la decisió de repatriar un nen.**

35. El Comitè acull amb beneplàcit els esforços realitzats per l'Estat Part per protegir els drets dels nens víctimes en les actuacions judicials.

36. El Comitè encoratja l'Estat Part a guiar-se per les Directrius sobre la justícia en assumptes concernents als nens víctimes i testimonis de delictes (resolució 2005/20 del Consell Econòmic i Social) i l'insta en particular a:

- a) **Permetre que les opinions, necessitats i preocupacions dels nens víctimes es presentin i examinin en els procediments que afecten els seus interessos personals;**
- b) **Utilitzar procediments que atenguin les necessitats dels nens per tal de preservar-los de dificultats durant el procés judicial, especialment mitjançant la celebració de les entrevistes amb nens en sales especials, l'aplicació de mètodes especials d'interrogatori i la reducció del nombre d'entrevistes, declaracions i audiències.**

37. Per acabar, el Comitè insta l'Estat Part a tenir en compte les recomanacions formulades pel Comitè en les seves observacions finals de 2002 (CRC/C/15/Add.185, paràgraf 46) i la seva observació general núm. 6 (2005), en particular els paràgrafs 50 a 53, sobre el tracte als nens no acompanyats o separats de la seva família fora del seu país d'origen, així com les recomanacions formulades pel Comitè per a l'Eliminació de la Discriminació contra la Dona el 2004 (A/59/38, paràgraf 377).

VII. ASSISTÈNCIA I COOPERACIÓ INTERNACIONALS

Assistència internacional

38. El Comitè acull amb beneplàcit el suport prestat per l'Estat Part als projectes de cooperació internacional relatius a l'aplicació del Protocol Facultatiu en diversos països i l'insta a aprofundir els seus esforços en aquest àmbit.

Aplicació de la llei

39. El Comitè observa que no s'ha proporcionat prou informació en relació amb l'assistència i la cooperació que presta l'Estat Part en totes les etapes dels procediments penals en cas de delicte, com s'estableix en el paràgraf 1 de l'article 3 del Protocol Facultatiu, concretament en les activitats de detecció, investigació, enjudiciament, sanció i extradició.

40. El Comitè encoratja l'Estat Part a proporcionar informació més detallada en aquest sentit en el seu pròxim informe.

VIII. SEGUIMENT I DIFUSIÓ

Seguiment

41. El Comitè recomana que l'Estat Part adopti totes les mesures que corresponguin per tal d'assegurar que aquestes recomanacions s'apliquin totalment, entre altres coses, transmetent-les als ministeris governamentals competents, el Congrés i les autoritats departamentals i locals de les regions autònomes per tal que les examinin apropiadament i adoptin les mesures que corresponguin.

Difusió

42. El Comitè recomana que l'informe i les respostes presentades per escrit per l'Estat Part i les recomanacions connexes (observacions finals) aprovades pel Comitè es donin a conèixer d'una manera àmplia, encara que no exclusivament, per Internet al públic en general, les organitzacions de la societat civil, els mitjans de comunicació, les associacions de joves i els grups de professionals per tal de generar debat i sensibilització sobre la Convenció, la seva aplicació i el seu seguiment. Així mateix, el Comitè recomana a l'Estat Part que difongui àmpliament el Protocol Facultatiu entre els nens i els seus pares, entre altres coses mitjançant els plans d'estudis i l'educació en matèria de drets humans.

IX. PRÒXIM INFORME

43. D'acord amb el paràgraf 2 de l'article 12, el Comitè demana a l'Estat Part que inclogui més informació sobre l'aplicació del Protocol Facultatiu en el pròxim informe periòdic que presenti, d'acord amb l'article 44 de la Convenció sobre els Drets del Nen.
